

הלכות שבת סימן שז

לעצמך ואם אצטרך אקנה ממה לאחר השבת: ד * מותר לתת לאינו-יהודי מעות (ד) (יד) מערכב-שבת לקנות לו, (טו) ובכלבד שלא יאמר לו קנה בשבת: הגה וכן מותר לתת לו בגדים למכור, ובכלבד שלא יאמר לו למכרן בשבת (כ"י בשם סמ"ג). (טז) מי ששכר אינו-יהודי להוליך (ס) סחורתו וכו' האינו-יהודי ולקחה (יז) מבית ישראל בשבת, אסור, (יח) עונשין (יח) העושה וכו' (י"ב): ה' לךר ש'אניו מלאכה ואינו אסור לעשותו בשבת (יט) אלא משום שבות, מותר לישאל לומר לאינו-יהודי לעשותו בשבת, (כ) והוא שיהיה שם (כ"א) מקצת חלי [*] או יהיה צריך לךר (כ"ב) צרף הרבה או מפני מצוה. פיצד, אומר ישאל לאינו-יהודי בשבת לעלות באילן להביא שופר לתקע תקיעת מצוה, או * להביא מים דרף חצר שלא ערב ר'חץ בו המצטער. (כ"ג) ו'גש אוסרין: הגה ולקמן סימן תקפו פסק להחמיר, ועין לעיל (י) סימן רעו סעיף ב' ד"ש מקלין בו אפלו במלאכה דאורייתא, ועין שם סעיף ג: ו' אסור לחשב השבונות אפלו אם עברו, פגון קף וקף

כ' צדדי פנה קמא דשבת בשם סמ"ג דמ"ק ל טור בשם רמב"ם דגורן ו' סהלות שבת והרב בסגור שנה מסבס סהגאות והנהגות סודי בשם רמב"ם מ שם בשם התוספות גשתי ו' דהר"ה קמא פ' ב שבת ק"ג

פאר היטב

(7) מע"ש. ואם יום השוק בשבת ואינו פקקא לקנות אלא בו, אסור, וה"ה קשיום השוק בשבת אסור לתת לו דבר למכור. וכתב הס"ז: ונ"ל דבכל הני דמתירין [כ"ה עם השמט] בגון נוהגין בלים לכוכס וכו' יש אסור אם נוהגין לו הפלים סמוך לשבת וא"ל דאה שאני צריך להם במו"ש, דה"ל כאומר בפרוש ש"כסס בשבת, וכן לענין אם נתן לו מעות בע"ש לקנות וא"ל שאלו לדרפו במו"ש, וע"ל סימן רנב ס"ב. ובס"ח קטב דאל דור אדם בעיר ש"ים השוק בשבת פי א"א שלא יחטא. ואם השוק אינו בשכונת היהודים שרי, כנה"ג. וכתב עוד הס"ז: נ"ל מה שהחמיר אם לא זכר לו שיקנה בשבת, מ"מ לא יתנה ישראל ממנו באותו שבת דע"כ עשה בשביל ישראל, ע"ש: (ה) סחורתו. אפלו יחד לו מקום וקצץ, ע"ל סימן רנב ס"א. מיהו אם האינו-יהודי לקחה מבית ישראל קדם השבת, אע"פ שמשפליג בשבת, שרי, כ"א: (י) ע"גשין. * בקמון, ואם אין לו במלקות, ואם טעה ששכר שממנו, אין עונשין אותו, ונאמן לומר שעשה בשוגג, ר"א ששון סימן קנו: (י) סימן רעו. שם ס"ב פסק רמ"א ד"ש להחמיר, (* ב"מ דין פקיסה.

שערי תשובה

[*] או יהיה צריך לךר הרבה. וכתב בשאלת-מע"ש ח"ב סימן קלט לצדד להחמיר לקטור לא"י פאקיים פרוקליות וכו' השליש ימסר בשבת לפאקיס"ל, אף ש"א"י צריך לכתב, ע"ש. ובש"י"ת ובע"אקת פתיר לשלח לאינו-יהודי לילך לפני ערקאות להשפיל לבבות חוב קמ"א"י אם הוא הפסד מרבה ה"ם שהצטרפות של גורים וכתבו בכתב שלחם, ב"ון שאם לא יעשה פן היום יפסיד: ועין במו"ש, וע"ל סימן רנב ס"ב. ובס"ח קטב דאל דור אדם בעיר ש"ים השוק בשבת פי א"א שלא יחטא. ואם השוק אינו בשכונת היהודים שרי, כנה"ג. וכתב עוד הס"ז: נ"ל מה שהחמיר אם לא זכר לו שיקנה בשבת, מ"מ לא יתנה ישראל ממנו באותו שבת דע"כ עשה בשביל ישראל, ע"ש: (ה) סחורתו. אפלו יחד לו מקום וקצץ, ע"ל סימן רנב ס"א. מיהו אם האינו-יהודי לקחה מבית ישראל קדם השבת, אע"פ שמשפליג בשבת, שרי, כ"א: (י) ע"גשין. * בקמון, ואם אין לו במלקות, ואם טעה ששכר שממנו, אין עונשין אותו, ונאמן לומר שעשה בשוגג, ר"א ששון סימן קנו: (י) סימן רעו. שם ס"ב פסק רמ"א ד"ש להחמיר, (* ב"מ דין פקיסה.

משנה בריה

ד (יד) מערכב-שבת לקנות לו. ודוקא (יג) בשקצץ לו ש"כר עביר זה, דאז עושה אדעתה דנפשה, דכלאו הכי אסור, וכמבאר בסימן רמה סעיף ה. ועין בבאור הלכה: (טו) ובכלבד שלא יאמר וכו'. ואם (ד) יום השוק שם בשבת, ובאותו מקום אינו מצוי לקנות כי אם בידמא דשוקא, כמו שדגיל בעירות קטנות, הוי לה כמזכיר לו יום השבת בפרוש, בין שכתבשו לקנות עבורו או שנותן לו למכור, (טז) ואפלו בתחלת השבוע אסור; ובמקום שמצוי קצת גם בשאר ימים, אין אסור¹⁶ אלא אם-כן מזכיר בפרוש יום השבת. (טז) וכן אם אמר לו הישראל: ראה שאני צריך לילך לךרפי במוצאי-שבת, הוי גם-כן כמזכיר יום השבת בפרוש. כתב הס"ז, דמה שהחמיר אם לא זכר לו שיקנה בשבת, מפל מקום לא יתנה הישראל ממנו באותה שבת, דעל-פל-פנים עשה בשביל ישראל, דאף שמוציא בנה שקצץ לו ש"כר, כדלעיל בסעיף-קטן יד, לא מהני, (יז) אבל האליה רבה והתוספת-שבת חולקין עליה. כתב בספר חסידים: אל דור אדם בעיר ש"ים השוק הוא בשבת, פי אי אצטרך שלא יחטא, ואם השוק אינו בשכונתו שרי: (טז) מי ששכר וכו'. דאף (יח) שקצץ לו ש"כר עבור זה ולא יחד לו שילויכנו בשבת, ואינו-יהודי אדעתה דנפשה ליקח בשבת, אפלו הכי אסור, ב"ון שילקח מבית ישראל בשבת, ובדלעיל בסימן רנב סעיף א. ובקצתנו שהסחורה היא של ישראל, (יט) אפלו יחד לו מקום והגית שם הסחורה לא מהני: (יז) מבית ישראל בשבת. אבל (כ) אם לקחה קדם שבת, אף-על-פי שמשפליג בשבת מחוץ לתחום, שרי, (כ"א) ב"ון שקצץ לו ש"כר ואדעתה דנפשה קעביד, כמו שנתבאר בסימן רנב: (יח) העושה. לפי עשירו בקמון, או¹⁷ במלקות אם אין לו ממון. ואם טעה וסכר שש"כר, אין עונשין אותו, ונאמן לומר שזגג היתיר [אהרונים]: ה' (יט) אלא משום שבות. אבל דבר שאסורו מן התורה אסור על-ידי אינו-יהודי¹⁸ אפלו לךר מצוה¹⁸, דלדקמן בסימן שלא סעיף ו, (כ) ועל-כן אסור לומר לאינו-יהודי להדליק נר כדי ללמד ולהתפלל: (כ) והוא שיהיה שם וכו'. דכ"ן ש"אסור אינו אלא מדרבנן, ואסור אמירה לאינו-יהודי הוא גם-כן רק מדרבנן¹⁹, והוי שבות דשבות, לא גרור פאקנים אלו²⁰: (כ"א) מקצת חלי. דאלו בחלי ממש הכולל כל הגוף או שיש בו סנת אכר, אפלו ישאל עושה שבות לחד דעה, כמו שכתוב סימן שכח סעיף יז. (כ"ג) ודע, שאין קרמיו דבר לךר בענין השבוחין, ואין לך גם להחמיר אלא מה שאמרו חכמים, דלגבי מילה לא החירו שבות דאמירה לאינו-יהודי במקום מלאכה דאורייתא, כמו שכתוב סימן שלא סעיף יז²¹, ונבי לזקח בית בארץ-ישראל מתר²², כמו שכתוב סימן שו סעיף יא: (כ"ב) צרף הרבה. עין במגן-אברהם שמיסיק דדוקא במקום הפסד גדול²³, אבל בלאו הכי אין להקל כלל, (כ"ד) ובאליה רבה מפקפק אפלו באפן זה. ועין בסעיף יט לענין סחורה הנפסדת על-ידי גשמים²⁴: (כ"ג) ו'גש אוסרין. דסבירא להו, דדוקא במילה שרי הגמרא שבות דשבות ופגון להביא דרף חצר שאינה מערכבת האזמל על-ידי אינו-יהודי למול ב"ן משום דהיא עצמה דתנא שבת, אבל לא לצרף מצוה אחרת. ועין בלבוש ובאליה רבה דהלכה גרעה ראשונה: (כ"ד) אפלו במלאכה דאורייתא. על-ידי אינו-יהודי במקום מצוה, מיהו, כבר כתב רמ"א לעיל ד"ש להחמיר בזה, (כ"ה) וכן עקר²⁵, כי דעה זו היא רק דעת חידושה, והר"ף והרא"ש והרמב"ם (* וההיום אין נוהג זה.

שער הציון

(י"ג) מגן-אברהם ואלהי רבה ושי"א: (ד) עלת-שבת ופגן-אברהם וט"ז ואלהי רבה: (טז) אליה רבה והבשר-שרי, וסלקו על הפגן-אברהם שפסק בזה: (טז) ט"ז: (ח) וראיתם מלעיל סימן רנב סעיף ד, עין שם, ואף להישיא-אוסרים שם אפטר דדוקא בשעשה האינו-יהודי מלאכה בדר-תורה ולא סגןין ומכירה נא"ר. אך בשקונה מיני מאכל אפטר ד"ש להחמיר, דמסתמא בנת האינו-יהודי שיהנה ממנו מיד, וכמו שכתב המגן-אברהם בריש סימן תקטו, עין שם, והתוספת-שבת דעתיקו פה נאך הוא העתיקו בשמו זה לדינא, ובאקת לא פשיטא לה שם בזה, עין שם: (י"ג) מגן-אברהם ואלהי רבה והתוספת-שבת: (כ) מגן-אברהם ואלהי רבה והתוספת-שבת: (כ"א) תוספת-שבת ופיר-מגדים, דכלא קציעה אף זה אסור: (כ"ב) חיי-אדם: (כ"ג) מגן-אברהם בשם המגיד-משנה: (כ"ד) ומה שכתב צרף הרבה אפטר דדוקא בךר שהוא צער הגוף²⁵, כמו שכתב לר'חץ ב' המצטער: (כ"ה) ט"ז ושי"א לעיל בסימן רעו, עין שם:

באור הלכה

קשין נוהגין לו מעות, ב"ון דאמר לו שיקנה בשבילי²⁷: * מותר לתת לאינו-יהודי וכו' ובכלבד וכו'. עין במשנה ברובה סעיף-קטן יד דדוקא בשקצץ לו ש"כר עבור זה, ואם היה אפטר לו לקנות ולמכור מבעוד יום, מותר אפלו בלא קצץ, וכמו שפטר באגרת לעיל ברמ"ז, אם יכול להגיע לבית הפמוץ לחומה מבעוד יום אף שהוא חולף אחר-כך בשבת והגר"א, וכתב דבאפן זה מ"י השלחן-ערך, ולכן לא הוכיח דוקא בשקצץ: * להביא מים דרף חצר שלא ערב, והוא הדין דבר כדמליה, וכן שכתב ביונה-רעה סימן רסו סעיף ו דדוקא בפרוש הרבים אסור, וכן הסכים באליה רבה בשם פוסקים, ודלא אמר לו הישראל: ראה שאני צריך לילך לךרפי במוצאי-שבת, הוי גם-כן כמזכיר יום השבת בפרוש. כתב הס"ז, דמה שהחמיר אם לא זכר לו שיקנה בשבת, מפל מקום לא יתנה הישראל ממנו באותה שבת, דעל-פל-פנים עשה בשביל ישראל, דאף שמוציא בנה שקצץ לו ש"כר, כדלעיל בסעיף-קטן יד, לא מהני, (יז) אבל האליה רבה והתוספת-שבת חולקין עליה. כתב בספר חסידים: אל דור אדם בעיר ש"ים השוק הוא בשבת, פי אי אצטרך שלא יחטא, ואם השוק אינו בשכונתו שרי: (טז) מי ששכר וכו'. דאף (יח) שקצץ לו ש"כר עבור זה ולא יחד לו שילויכנו בשבת, ואינו-יהודי אדעתה דנפשה ליקח בשבת, אפלו הכי אסור, ב"ון שילקח מבית ישראל בשבת, ובדלעיל בסימן רנב סעיף א. ובקצתנו שהסחורה היא של ישראל, (יט) אפלו יחד לו מקום והגית שם הסחורה לא מהני: (יז) מבית ישראל בשבת. אבל (כ) אם לקחה קדם שבת, אף-על-פי שמשפליג בשבת מחוץ לתחום, שרי, (כ"א) ב"ון שקצץ לו ש"כר ואדעתה דנפשה קעביד, כמו שנתבאר בסימן רנב: (יח) העושה. לפי עשירו בקמון, או¹⁷ במלקות אם אין לו ממון. ואם טעה וסכר שש"כר, אין עונשין אותו, ונאמן לומר שזגג היתיר [אהרונים]: ה' (יט) אלא משום שבות. אבל דבר שאסורו מן התורה אסור על-ידי אינו-יהודי¹⁸ אפלו לךר מצוה¹⁸, דלדקמן בסימן שלא סעיף ו, (כ) ועל-כן אסור לומר לאינו-יהודי להדליק נר כדי ללמד ולהתפלל: (כ) והוא שיהיה שם וכו'. דכ"ן ש"אסור אינו אלא מדרבנן, ואסור אמירה לאינו-יהודי הוא גם-כן רק מדרבנן¹⁹, והוי שבות דשבות, לא גרור פאקנים אלו²⁰: (כ"א) מקצת חלי. דאלו בחלי ממש הכולל כל הגוף או שיש בו סנת אכר, אפלו ישאל עושה שבות לחד דעה, כמו שכתוב סימן שכח סעיף יז. (כ"ג) ודע, שאין קרמיו דבר לךר בענין השבוחין, ואין לך גם להחמיר אלא מה שאמרו חכמים, דלגבי מילה לא החירו שבות דאמירה לאינו-יהודי במקום מלאכה דאורייתא, כמו שכתוב סימן שלא סעיף יז²¹, ונבי לזקח בית בארץ-ישראל מתר²², כמו שכתוב סימן שו סעיף יא: (כ"ב) צרף הרבה. עין במגן-אברהם שמיסיק דדוקא במקום הפסד גדול²³, אבל בלאו הכי אין להקל כלל, (כ"ד) ובאליה רבה מפקפק אפלו באפן זה. ועין בסעיף יט לענין סחורה הנפסדת על-ידי גשמים²⁴: (כ"ג) ו'גש אוסרין. דסבירא להו, דדוקא במילה שרי הגמרא שבות דשבות ופגון להביא דרף חצר שאינה מערכבת האזמל על-ידי אינו-יהודי למול ב"ן משום דהיא עצמה דתנא שבת, אבל לא לצרף מצוה אחרת. ועין בלבוש ובאליה רבה דהלכה גרעה ראשונה: (כ"ד) אפלו במלאכה דאורייתא. על-ידי אינו-יהודי במקום מצוה, מיהו, כבר כתב רמ"א לעיל ד"ש להחמיר בזה, (כ"ה) וכן עקר²⁵, כי דעה זו היא רק דעת חידושה, והר"ף והרא"ש והרמב"ם (* וההיום אין נוהג זה.

הלכות שבת סימן שז

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק כז]

ש'אמר ל'אינו יהודי אחר לעשות לו מלאכה בשבת³⁸ וכו', וצ"ע ל'עיל כמה שכתבתי סעיף קטן יא, דש"ע גס"פ הקא"פ³⁹.

28) ולומר בחול לנכרי שישכור עבורו פועלים שיעבדו בשבת, כתב בביה"ל לעיל (סי"ב ד"ה ואפ"ל) שהחתם סופר התיר, אלא שכתב שזהו דבר חידוש, ושמתשובת הרשב"א מוכח שאסור לעשות כן.

29) שם כתב השו"ע שמותר לומר לנכרי לאחר השבת למה לא עשית דבר פלוני, אפילו באופן שיבין הנכרי מתוך דבריו לעשות כן בשבת הבאה, וכתב המשנ"ב שם, שמותר רק באופן שהישראל אינו נהנה ממעשיו של הנכרי, כיון שאסור ליהנות ממעשה שעשה הנכרי עבורו בשבת, וכמו כן בענינו אין להתיר אמירה לנכרי שיאמר לנכרי אחר אלא בדבר שאין הישראל נהנה ממנו בשבת. ובשרית חתם סופר (ח"ה סי' קפה ד"ה אך האיבעיא) כתב, שגם המתירים אמירה לנכרי שיאמר לנכרי אחר, הוא רק באופן שהנכרי האחרון אינו יודע שעושה את המלאכה עבור הישראל, כיון שאם הוא יודע, אסור הדבר לדעת כולם, שהרי אסור לישראל ליהנות ממלאכה שעשה הנכרי עבורו. אמנם בפמ"ג (סי' רעו משב"ז סוף סי' ה) מבואר, שנכרי העושה מלאכה עבור חבירו הנכרי ואינו יודע שכוננת חבירו היא עבור הישראל, לדעת כולם הדבר מותר, כיון שאינו נראה כשלוחו של הישראל.

[ביה"ל ד"ה להביא]

וכן הקפידים קאליה רבה קל"ם פוסקים, ודלא קנההוּת קדדי ש'הוקא כש"ז דסבירא לה ד'נך בקמלית אסור³⁰.

30) וכן לומר לנכרי להוציא ספר תורה מרשות היחיד לברמלית, כתב לקמן (סי' שט"ג ד"ה וליתנו) שלדעת הא"ר מותר, ואילו הט"ז שהחמיר בזה הוא לשיטתו כאן.

[משנ"ב ס"ק כח]

דקא ב'צי למידע פ'ה צריך ל'פן ל'הם, וקוה להו ת'שבונות ש'צריכין³¹ ו'אסור מ'טעם 'נ'ב' ד'כר³².

31) וכאשר המחיר קבוע ואין צורך לחשוב, דעת הגר"ש אויערבך (ששי"כ פכ"ט הע' קסז) שאפילו אם לא שילם עדיין, מותר לדבר על כך, כיון שאין זה אלא דרך סיפור ולא חשבון הנצרך. אכן, בשו"ת אגרות משה (אוי"ח ח"ה סי' יח) מבואר, שכל זמן שלא שילם לפועלים אסור לחשב שכרם, ואע"פ שידוע כמה חיוב להם ולא ישחנה כלום ע"י מחשבתו, מי"מ שייך עדיין לחשוב בענף זה, ואין זה כדבר שעבר לגמרי [וראה מה שכתבנו להלן (ס"ק כו)].

32) ולחשב חשבונות בהרהור, כתב הכ"פ החיים (ס"ק מ) בשם ב"קוטי פרי"ח שמותר, כמבואר בשו"ע לעיל (סי' שו"ח) שבאסור ודבר דבר' לא נאסר אלא דיבור, אך לא הרהור. והוסיף התהלה לדוד (שם ס"ק יט), שאף אין בזה משום חיסרון בעתג שבת [ואין זה דומה להרהור בעסקיה, שכתב השו"ע שם שיש בזה חיסרון בעונג שבת].

ולחשב חשבונות עבור מצוה, כתב השו"ע לעיל (סי' שו"ח) שמותר, והוסיף המשנ"ב שם (ס"ק כו) שכן הדין גם לחשב מה שצריך לסעודת מצוה.

[משנ"ב ס"ק כט]

והושב הת'שבונות ה'אלו ל'צ'פו, א'סור³³.

33) וכן לומר לחבירו את מחיר החפץ שקנה, כתב הבן איש חי (שנה ב פ' השלח אות ו) שאם יודע שחבירו רוצה גם לקנות את אותו חפץ, אסור, שהרי יש לחבירו צורך בדיבור חול זה.

[משנ"ב ס"ק כז]

ש'אין שיחה בטלה ראוי ל'ראי-ת'טא³⁴.
34) ראה מה שכתבנו לעיל (ס"ק ב).

[משנ"ב ס"ק כט]

כ'ין ש'אינו מ'פרש ב'הדי'א רק ב'ר'ך ר'מו ל'צ'ך מוצ'אי-שבת³⁵ וכו', ו'לא י'אמר לו ה'יה נ'כון ע'מי, ד'נהו דבור מ'מ'ש³⁶.

35) וכן להודיע לנהג מונית שישמח אם יבוא אליו במוצאי שבת, דעת הגר"ש אויערבך (ששי"כ פכ"ט הע' קלג) שמותר, מפני שאין זו אמירה דרך ציווי.

36) ואף שלא הזכיר בפירושו לשם מה הוא רוצה שיבוא אליו, כיאר הגר"ש אויערבך (שולחן שלמה ס"ק ט), שמי"מ כיון שכל השומע מבין בבירור שמונינו כדי לשוכרו, הרי זה אסור [וראה להלן בביה"ל (סי' ד"ה אסור)].

[משנ"ב ס"ק לו]

ד'כר ש'אסור לעשות בשבת א'סור לומר ש'עשה זאת ל'מק'ר³⁷ וכו', מ'יהו, א'סור לומר א'ני הוכ' ל'מק'ר, או ש'ל'ך ב'ק'ר'ן³⁸.

37) ולומר לחבירו שימלא כלי עבורו וימחניו מחר, כתב השו"ע לקמן (סי' שג"ב) שמותר, וכתב המשנ"ב שם (ס"ק ח) שאע"פ שאסור למרוד בשבת, יתכן שטעם ההיתר הוא משום שעושה כן לצורך השבת.

38) ולומר שלמחרת יפליג בספינה, כתב הערוך השלחן (סכ"א) שמותר, שהרי מותר להפליג בשבת, כמבואר בשו"ע לעיל (סי' רמז ס"ג), ומטעם זה, צידד הגר"ש אויערבך (ששי"כ פכ"ט הע' קעא) שמותר לאדם לומר שבתוכניתו לנסוע למקום שאפשר להגיע אליו בספינה, אף על פי שמחכוון לנסוע לשם בתוכנית או ברכבת, כיון שבלשון 'נסיעה' נכללת גם הפלגה בספינה, ואין לשון זו מורה על דבר האסור בודאי בשבת. ואף מקומות שאין אפשרות להגיע אליהם בספינה, דעת הגר"ש אויערבך (שולחן שלמה סי' שז ס"ק י), וארחות שבת פכ"ב הע' טז) שמותר לאדם לומר שבתוכניתו לנסוע אליהם, שהרי יכול הוא להגיע לאותם מקומות על ידי רכיבה באופניים, ואף זה נקרא 'נסיעה'. והוסיף הגר"ש אויערבך (ארחות שבת שם), שזמן הסתם הוראה זו שייכת דוקא במי שרגיל לרכב על אופניים, ובין אנשים הרגילים לעשות כן [אמנם כיום שכבר התקבל האיסור לנסוע באופניים, יש לומר שאסור לומר מחר אסע באופניים], וראה מה שכתוב עוד לעיל (סי' שה ס"ק טא). אכן דעת הגר"ש אלישיב (הלכות שבת כשבת פע"ב הע' 38) שכיון שסתם נסיעה היא ברכב, אין היתר לומר סתם לשון נסיעה ואפילו שכתונו להפליג או לרכיבת אופניים.

[משנ"ב ס"ק לה]

מ'קר נ'מי ל'ה'ש'ף ב'ש'כיל'ם³⁹.

39) ולעיל (סי' שו"ח ג) כיאר, שלא אסרו להחשיך עבור דבר שאפשר למצוא תקנה לאיסור, וראה מה שכתבנו שם.

[ביה"ל ד"ה וק]

צ"ע במג"א סעיף קטן יא ש'רועה ל'צ'ד ו'לומר ד'ת'רבה פוסקים חולקים על ה'ראי-ת'טא⁴⁰.

40) וסוברים שאין איסור אלא כשמדבר עם חבירו באופן שהוא מתייעץ עמו מה לעשות, מפני שהדיבור מקום אותו לעשוית המלאכה, ולא באופן שאומר דברים בעלמא, כגון כך וכך אעשה מחר.

הלכות שבת סימן שז

(הרא"ש ט' השואל, וצ"ח לעיל ריש הסימן). אבל יכול להחשיף בסוף התחום כדי למחר לילך שם לשמרו, (לו) שאפילו היום הזה יכול לשמרו אם הם היו בתוך התחום. ואם לא כגון להחשיף אלא לשמרו, יכול (לה) אף להביאם: ט' המתיר להחשיף (לט) להלש פרות ועשבים מגנחו וחרפתו שבתוך התחום, ולא אסרו להחשיף אלא בסוף התחום (מ) משום (יג) דמנכרא מלתא: י' המתיר לומר לחברו: (מא) שמר לי פרות שבתחומך ואני אשמר פרותיך שבתחומי: יא' השואל דבר מחברו לא יאמר לו הלוגי, דמשמע (מב) *לזמן מרובה (מג) ואיכא למחש (יד) שמא יכתב, *אלא יאמר לו השאילני. יב' בלשון לעז שאין חלוק בין הלוגי להשאילני, צריך שיאמר (טו) (מד) תן לי: הגה וקשלוה בשבת ואינו רוצה להאמינו (מה) ניח משכון אצלו, אבל לא יאמר לו הילך משכון, דהני פצקרא דחל"ט (כ"י בשם א"ח). כלשם שאין לזון בשבת (מו) כף אין פורעין בשבת (הריב"ש סי' קנ"ו): יב' *זמן אורחים והכין להם מיני מגדים, וכתב בכתב פמה זמן וכמה מגדים הכין להם, (מז) אסור (טז) [מן] לקרותו

ת הרב המהר"ם קמ"ח
כד קשם התוספות
א בקרא שם קניא
ב שם במשנה קניא
ג הר"ן קשם
ד התוספות וקמ"ח
ה (ד"ח דל"א י"ח)
ו (ד"ח דל"א י"ח)
ז ט"ב ושבת אב נחנה
ח לקבע בסמן חקיה
ט ד שם בפשוט

שערי תשובה

באר היטב

ס"ט, מ"א וט"ו. ופשיטא דאפילו דבר שיש בו חמור בשבת אסור לומר לאנדר יהודי לעשותו בשבת. ע"ז סימן שכה ס"ח כ"י דאפילו בדיוקבד אסור. עמ"א: (יג) דמנכרא. ג"ל פשוט דמחר להחשיף כדי לילך פלילה, וד"ק: (יד) שפא יכתב. ובמקום שנהגו שסתם הלואה אינה לי יום רק רשאי לתבוע לאלמר כמו במדינתנו, רשאי לומר הלוגי. ומשמע בגמרא דוקא זמן ושמן ודבר שהוא צורך שבת, אבל דבר שאינו צורך שבת אסור לזכור וצ"ח לך, ט"ז: (טו) לקרותו. מה שנהגין שהשמש קורא להעידה מתוך אחר השכר והזמן, בין שעשויין מן הכתב ובין של אבר אסור, כנה"ג:

לעיל סי"א א ובסימן שו סי"ק י"ט, ע"ש, וצ"ח לקמן סי"ק כ"ה: [מן] לקרותו. ע"ז בח"ט. וצ"ח בשו"ת שבת צ"ח סימן כ"א שכתב שפ"י ישוב המגיד למנהג אין מליב מה שנהגין בו גם בסעודת נישואין, וגם קשה משבת דף קמ"ט כ"ו, וט"ס דבע"כ אסור לקרות הקוראים מתוך הסבב אפילו לדבר מצוה בין שאפשר בלא זה, וכ"כ בהשפ"ח הביח סימן קכ"ו, והמנהג שהשמש קורא מתוך הכתב, דעל השמש מעקרא לא יזרו אפילו לדבר קלוש, שיש לחש לזרקה וסגולה דכ"קמ"א. לך המירו לזמן משכון, מ"א, ע"ש, וצ"ח סימן שו סי"ק ר: (טו) תן לי. ומתיר ג"כ לסגסם הכתב, אסור, כ"ח ושכנה"ג, וט"ז ומ"א מחי"ן, וצ"ח י"ח שמשלחין

באור הלכה

משנה ברורה

בינו לבין עצמו מקרי דבור חל ואסור, וכפ"ל בריש הסימן: (לו) שאפילו היום וכו'. רוצה לומר, נמצא שעצם השמירה הוי מלאכה המתרת בשבת ומחשיף בשביל דבר המתיר, (מ) ומה שהיא חוץ לתחום, הלא הנה יכול לילך על-דבר ברעיון אם הנה לו, וכפ"ל: (לח) אף להביאם. הנה, (מא) אפילו אם הם מחפזים וצריך לתלשם מפערכ, (מג) פתח שעבר פתחו בהחשכה הנה בתחלה רק בשביל השמירה: ט' (לט) להלש פרות וכו'. ומתיר שאינו עומד אצל הגנה, דאי לא הכי הו"י מנכר מלתא על-דבר צמחיה שרופה לעשות בה איזה דבר במוצאי שבת, וכדלעיל בסימן שו סעיף א, ע"ז שם במשנה ברורה סעיף קטן א: (מ) משום דמנכרא מלתא. אבל בתוך התחום לא מנכרא מלתא על מה הוא מחשיף. ולא דמי למה שכתב סימן שו סעיף א דאסור לעזוב בנכסיו, כגון לילך בחוף שיהיו וכו' ומה לנה לראות מה צריך לעשות למחר, ואפילו אם היא בתוך התחום אסור שם, (מג) דהתם מנכרא מלתא בכל גונא שהוא מחשב לעשות בה איזה פעולה, כגון שהוא סמוך לזמן חרישה או לזמן קצירה או לזמן נכוש השדה וכו'. וזה אסור (מד) משום "ממצוא חפצך", ולכן אסור גם-כן בגמרא לט"ל על פתח המדינה כדי לצאת משחשכה למרחץ הסמוך לה [שהיה מנהגם להצמיד המרחץ אצל שער העיר בסופה], הכל מטעם זה, מה שאין מן בענינו לא מנכרא מלתא (מה) אלא כשמחשיף בסוף התחום, שאז נראה שמתחשיף כדי לעשות אחר-כך במוצאי שבת דבר שיהיה אסור לעשותו בשבת, (מו) ומכל מקום אינו אסור אלא כשכונתו באמת לזה, אבל אם כונתו להחשיף כדי לילך אחר-כך בלילה מתר, דעצם ההליכה אינו דבר-אסור, כדלעיל בסעיף ח: י' (מא) שמר לי. הנה אפילו היום⁴¹, (מב) וקא משמע לן דלא נימא דהוי כמו ששוכרו⁴²: יא' (מב) לזמן מרובה. דסתם הלואה שלשים יום, ויש לחש שמא יכתב המלוה הלואה לזכרון⁴³, (מג) אבל שאלה דמנהג לאלתרא⁴⁴ אין תש"ש שמא יכתב⁴⁵, ובמקום שנהגין שסתם הלואה רשאי לתבוע לאלמר, כמו שנהגין במדינתנו, ורשאי לומר הלוגי [מ"א]; וע"ז בבאור הלכה שאין זה ברור: (מג) ואיכא למחש וכו'. כתב הפרי"מגדים בשם הנש"ב"א, דבלשון הלואה לא מתנה אפילו אם מתנה עמו שמלגוה רק לזמן מועט, דלא פליג רבנן. עוד כתב הפרי"מגדים, דאפילו אם לנה ספרים שהוא דבר מצוה, גם-כן לא יאמר לשון הלואה: (מד) תן לי. ומתיר (מט) גם-כן לסגסם וצ"ח וצ"ח: (מה) ניח משכון אצלו. ודוקא זמן ושמן ודבר שהוא צורך שבת, (י) אבל דבר שאינו צורך שבת אסור להניח עליו משכון⁴⁶: (מו) כף אין פורעין. הנה, אפילו אם לנה מנעו פדי זמן ושמן לזמן מרובה אסור לפרעם בשבת, דכשם שבהלואה נזרעין שמא יכתב, (נא) כף בפירוש נזרעין שמא יכתב, דאם אומר בלשון חנוכה ולא בלשון פריצה, מתר, דאית לה הפרא ולא אתאי דבר זה לידי מחיקה⁴⁷, וכל זה נוקא בנכר שהוא מאכל וצריך שבת, אבל בלא הכי אסור בכל לשון [אחרונים]: יב' (מו) אסור לקרותו. בגמרא איתא שני טעמים: א' חדר, שפא מחק מן האורחין ומן הסגדים⁴⁸, דהניו שלפעמים רואה שלא הכין להם כל צרכם, ומתטרט שזמן אורחים יותר מן הראוי, ומוחק מן הכתב כדי שלא יקראם

תשאר קשיח התוספות בשבת ק"ע עמוד א דבור המתחיל 'מה', ע"ז שם: * לזמן מרובה. ע"ז בגמרא אברהם שכתב דבטקוס שנהגין וכו', כמו שכתבתי במשנה ברורה. וקצת קשה, דהא הגמרא מקשה דבשאלה נמי הנה לנו לאסור, דלא קפיד המלוה עלה ואתי למכתב, ומשני, דהכרא הוא במאי דמנכרין לה לומר השאילני דוקא, ואם-כן ה"א לא ש"ן זה, וכמו בלשון לעז שאסור מטעם זה, וכמו שכתב הגר"א: * אלא יאמר לו השאילני. ע"ז בפרי"מגדים שמתקפס אם אומר לו השאילני לזמן מרובה, אם

שער הציון

וצריך להיות אחר תבח' לקטר, וכמו שפארס: (מ) ב"ח: (מא) פן מוכח מהמקרא: (מב) רש"י: (מג) פ"ג אברהם בשם הפוסקים: (מד) פ"ג אברהם בשם רש"י, דיש בזה עצם אסור ולא מטעם חשדא לכו: (מה) אף שהמגן אברהם הקשה על זה מצדדין המוכח שם דאפילו בסוף התחום לא מנכרא מלתא, כבר תרצה סאל"ה רבה והתוספות שכתב וגם הטרי"משה דלא דמי לשם, והצמ"ד דברי השלחן אר"ח על מקומו, וגם לדינא הלא גם המגן אברהם מודה דאסור וכמו דאיתא בדינא פסקא, אלא דמחלוקים בטעם הדבר: (מו) באר היטב ופשוט, ואף הדב"כני יתחם נח"ב יב חלק כ בהחלוחו משמע לכאורה הפך זה, שם הוא טענת-אסור כדמכתב להמצין שם: (מז) אף דבעלמא קמא לן: שמר לי ואשמו לך, שומר שוכר: (מח) רש"י והר"ן והרא"ש וכן נפק בחש"מ משפט: (מט) ס"ו ורש"א: (נ) פ"ג אברהם ורש"א: (נא) תוספות שבת: (נב) מ"ן אברהם:

שער הציון

תרגום: 1 סמותים.

